

PE 10821
ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

Mr. 1

Sind 10 senti.

1930 a. Toimetuse ja talituse: Tallinn, Väike Karja 1. Telefon 22-63. Postkast 135. I. a.
Salitus algab kella 10-16.
Sellimishind: 1 kuu — 50 f., 3 kuud — 150 f., 6 kuud — 250 f., 12 kuud — 500 f. Ühtikr. 10 f. Väljam. 50% tallim.

Salvine kevad.

Weste.

Mõni inimene mõtleb, et küll nüüd on tore elada. Pole sul waja talimütši ega kajakmantlit, loima yulitsal kas wõi westimäel tennisringad jalas. Ega see wale pole, sest nüüd, mil äsja laulsime, et kesk talwel külmal ajal jne., näeme kõikjal kuiwa maapinda, sirelipungad kipuvad puhkema ja ajalehed toowad teateid lilledest ning liblikatest. Mii siis mõnel kodanikul tuline õigus olla rõõmus talwist kevadest. Ahju pole waja kütta, meekraanid ei külmeta kinni ja Truutale pole waja osta sünnipäewaks liuraudu. Koffuhoibu saabub ja tulu tuleb kõikjalt.

Aga juubeldusse seguneb ka kaebehääli ning nurinat. Mu toanaaber Tulina on kõwa nappimõtja mees, ta pea on täis muremõtteid. Seni oli nii, kui pärast parajat pummelungi kippus kallale kõwem kasfiastus, lõid jääkoti lopsti kummunud kolbale, mis teed aga nüüd, kus pole wõtta jääkübetki? Olnud juba kuskil lokaalis selline juhtum, et wahuwiina wulksub hõbeambris, aga lääge, nagu läätseleem. Kunded kukkunud karama, et mis tont teil siin ambris kõlksub? Waadanud lähemalt: klaasitükid!

Manseni passimees käib kurwalt ringi, saag roostetab õlal: puusaagimiseft pole juttugi. Puuhoo- wesi pole puid ja keegi ei osta ka neid, sae kas wõi õhku. Meewoorimehed waatawad igatsusega taewa poole, oh annaks Taara wõi mõni teine taewawalitseja lund! Midagi pole wedada. Töötijail pole ka raudteel rootida lund, hulgu ringi, keskpaik õõn, südametäiega waata, et kuuluta protestistreit.

Rõõmustawaks nähteks talwisel kevadel wõib siiski tunnustada seda, et meie poliitikute peres on

Nime asjus.

Ujafirjas „Slos“ wäljakuulutatud kirjandusliku nädalikirja „Laupäewa õhtu“ asemel ilmub nüüd sama nädalikirja „Ludisjutud“ nime all, milline nimetus osutus sobitavamaks. Toimetuse.

ärgeanud tähelepanuwääriv tegemushoog. Linna walmimised lõid liikwale kõik suur- ja wäikeliidrid. Nüüd on ka kangeesti soodus teritada kihutusretki: kihuta jalgrattal wõi winna jalgsi, teed kuiwad mis tolmawad.

Ja harilik kodanik? Pärts rõõm on näha kuidas sinu häälekehe pärast loffku lüüakse. Oled aastat kolm elanud oma korterikongis, oled pimedal uulitsal jooksnud ninaga wastu laternaposti ja tajunud kõrge weerahaga filtermärki, keegi ei teadnud ega tunnud sind ega su hädasid, aga waat, nüüd, kus sulle sirutatakse sõbrakätt!

Nüüd muutub kõik heaks ja uueks. Ei ole enam paimaliaadisid, kaowad kitsad korterid, kodanik tõsetakse niibelda aukohale. Sa saad arstiabi ja alandatud hinnaga arstirohke, kugista kastorõli ja pista pulbreid, nii et oled kraps ning klaar alati. Sa kui wanadus kallal, jumalukene, mis wanainimene peaks wirelema pensjoni peal! Kõiki head ja ilusat elujärge wõib nüüd saawutada kerge waewaga, lasse waid hääletamisfeldele meie erakonna nimele.

Jaa, küll on lõllele lõõnud ligemisearmastus. Inimesel kohe kergem olemine: suured targad mehed suruwad sul süle lubadusi täis. Kurwastus käib peale waid seepärast, et inimesel waid üks hää.

Pole sul hangeldada ega opereerida midagi. Meie kohanaine Sinaida Siidijaba suurustles, et üks jämedamaid parteimehi-pakkunud temale hääle eest seitsekümmendwiis senti ja kolm paari moestjäänud botikuid. Madam Siidijaba aga kihutanud hääleostja pahajelt minema, ise motiweerides: „Üks ainuke hääle mul on ja seda ma siiguleiwa hinna eest ära ei anna. Las' pakuvad üksteisest rohkem.“

Tõsi küll, kodanikul tuleb oma hääle kallist müüa ja korralikule ostjale. Oled ettevaatamatu, siis mõib sinu hääle õlul pääseda linnapiruka manu mehi, kes esijoones kufuvad täitma oma võtiskut ja ei tee sellest wäljagi, et hulgad imewad kappi.

Mõned kaaskodanikud on juhtinud tähelepanu, et aeg oleks juba teostada külastustäike ja humimatte naabermaile. Ilmastik selleks täiesti soodus. Pole waja taga wadada wihmawarju ega osta higipulbrit: matkaks ilm kuiw ning paras jahe.

Et riigiisa teebki warsti wälismatkeks nii welda otja lahti. Küllap temale leidub järeltegiijaid, sest mine tea, praegu on jaanuaris sooje ilmu, aga kes wõib kindel olla, et Jaanipäewa paiku raksub-pakane ja „Suur Tõll“ murrab Piritall patifakstele supeluusteid. Sõida siis naaberahwastele külla ja harrasta hõimutundeid!

Sabakuff.

Üllatus.

Frederic Boutet nowell.

Banker oli Pierre Mesnili jaamas oodanud ja tõi ta nüüd parajasti õhtusöögiks Liviére losfi. Enne söögiks ümberriietumist leidis ta weel niipalju mahti, et onu ja tädi kaelustada. Wana daam saatis teda sõbralikult toani, mis ta oli talle lastnud korraldada.

„See on ikka weel sama tuba, kus sa lapsena elasid,“ ütles ta sõbralikult „keegi peale sinu ei saagi seda kunagi. Mu Jumal, wäike Pierre, kuidas ma rõõmustan sind jälle nähes! . . . Miks sa ei olnud mullu siin? See on andeks andmatu. Jah, ma mõistan, kahetümmewie aastane, noor, kaunis . . .“

„Tädi, ma olen kahekümmend üheksa.“

„Dige . . . Mu Jumal, näen sind wiieaastasena sinu heledate juustega. Aga ma räägin ja räägin ja sul on weel korraldamist. Lähen jälle alla. Nägemiseni söögilauas. Meil on umbes tosin külalisi, Berchamp, proua ja härra Walmot . . . Tunned neid kõiki. Siis weel mõned naabrid . . . Ja wäike üllatus sulle . . . Jah küllap näed.“

Õhtulauas leidis Pierre oma koha kahe daami wahelt. Üks neist oli õige kehakas, nahawärwilt liig walge ja liig rooja, lopsakate kehawormidega. mis-olid surutud lillakasse siidi. Teine oli tumedajuukseline, wäga kaunis, elegantne, noor proua. Wiimasega sattus Pierre koha südamlilku westlusse.

„Marie-Louise! . . . Teie siis olitegi üllatus, millest mulle tädi teatas. Ta ju teadis, kuidas mind rõõmustab, Teid jälle näha. Pariisis näen teid waewalt, harwa mõnikord teatris, seltskonnas. Siin, kus me oleme weetnud nii mitu suwet koos, kui weel lapsed olime! . . .“

„Aga, Pierre, minagi rõõmustasin, kui kuulsin, et tulete. Aga kõnelege midagi ka oma teise naabriga, olge mõistlik, muidu on ju tal igaw.“

„Ei sugugi, ta kofeteerib wana Berchampiga . . . Armas Marie-Louise, kinnitan teile, teie ei ole sugugi muutunud sellest ajast. Teie walge kleit, teie mustad juuksed, teie siie nahk, teie naeratus, . . . leian, teie olete samasugune, nagu olite kaheteistkümnne aastastelt. Te ju teate, et olen teile olnud ikka ainult heaks sõbraks.“

„Tean seda!“ naeratas teine kergelt.

„Nii et ma ei räägi omakasupüüdlikkusest. Aga jutustage mulle midagi enesest. Nüüd on juba kolm aastat, kui olete üksi . . . Teie mees oli ju wäga kena, aga ta oli teist ometi kahekümmendwiis aastat wanem, ega te ei wõi ju ometi kogu oma elu pühendada tema mälestusele.“

Noor proua kehitas nõrgalt õlgu.

„Kui mu mees furi, olin ma wäga kurb. Kaks aastat oli ta mulle parim sõber, ja ma armastasin teda kui isa, aga . . .“

„Aga nüüd te mõtlete uuesti abielluda, mõistan. Ja kellega? Wäike Marie-Louise, te teate, et olen teie sõber ja et mulle teie õnn on tähtis . . . Kaunis ja intelligentne, nagu olete, on teil midugi palju kofilasi. Kes nimelt? Te ei ole weel otsustanud?“

„Waadake otse meie wastas, proua de Walmot kõrwal.“

„Niisugune?“

„Ei sugugi niisugune. See on härra Bernhard

de Rivier; ta on kolmkümmendkaks aastat wana, wäga wiisakas, tõsine, arglik."

"Ja armufade! Ta heidab mulle wihaseid pilke. On ta juba teie kätt palunud?"

"Beel mitte. Ütlefin ju teile, et ta on liig arg. Pealegi ta on umbusklik. Ta weedab peaaegu kogu aasta oma mõisas, mis on teie onu naabruses. Ta kõhkleb ja kardab pariislannaga, nagu olen, abielluda. Ta peab mind kofetiks, kardab et ma maaeluga ei harju, mis talle meeldib. Ta tunneb mu ees hirmu, aga armastab mind seda rohkem, tunnen seda kindlasti. Kohtafin teda siin juba mullu ta tegi mulle tume-
daib, segaseid tä-
hendusi. Hiljuti ta
algas sellega uues-
ti, aga ei julgenud
fiiski kaugemale."

"Ja ta meeldib teile?" küsis Pierre.

"Kindlasti. Wa-
letafin, kui ütles-
fin, et teda kirgli-
kult armastan. Aga
pean teda igati
tubliks meheks, kes
juudab sügawalt ja
truiult armastada
ja teha õnnelikuks
oma naine."

"Tunnistage, et
teda armastate..."

"Kui see on teile
tähtis... aga mina
ju ei tee talle ette-
panekut."

"Ta räägib isegi.

Kui teie eluõnn sellest oleneb Marie-Louise, siis ta räägib."

"Kas, teie teda käftite?"

"Ei, aga minu abinõu on kindel. Ma teesklen nagu me poleksti noorpõlwe sõbrad, waib nagu ma wõistlefin temaga teie ees. Ta saab armuka-
dedaks, tal hakkab hirm, et ta teid kaotab, ja ta räägib."

"Kindlasti, see on wana abinõu. Kui me aga sellega teda, tema kartuse ja umbusu juures, hoopis eemale ei peleta, kui ta mind selle järele ei arwa hoopis kofetiks, mida ma ei ole?"

"Teie ei tunne mehi."

Noor proua tegi tõrjuwa liigutuse. "Wõib olla. Aga hea küll, olen nõus, proovime abinõu... Aga tõesti, ma pean teid hästi tundma, Pierre, nagu teid tunnengi, et teid niipalju usaldan."

"Minu armas Marie-Louise, tunnete minu täielikku suurt poolehoidu teie vastu. Olete weendunud, et see mees on õige abikaasa teile. Armastate teda. Tema argtus, tema umbusk talistawad teda kõnelemast. Mitame siis tal leida oma enese õnne ja teha ka teid õnnelikuks."

Õhtusöök oli jõudnud lõpule. Windi saali, kus serweeriti kohwi, seati üles kaks mängulauda ja proua de Rivière, kes armastas liikumist ja elu, organiseeris, mida ta nimetas wäikeseks hüplemiseks. Härra Bernard de Rivier muutus oma kaartide juures hoopis rahutuks, kui ta Pierre Mesnili nägi lahkamatult tantsimat Marie-Louise'ga wõi temaga kusagil nurgas sõbralikult lobisewat.

Selle lihtsa, wai-
kiva, aga seda äge-
damate tunnetega
mehe rahutus suu-
renes weel rohkem
järgmisel päewal.
Oli korraldatud ja-
hikail. Pierre ja
Marie-Louise olid

lahutamatud. Lõunasöögil wäikeses metsamajakases kannatas härra de Rivier ütlematut piina, nähes kuidas nad mõlemad sõid isukalt külma kana, kana tema, kõrwal istudes, üksik, sügawa kortsuga otsal, midagi söömata, jõi ainult weini, mis talle pähe tõusis.

Ja hiljem nägi ta neid ikka koos, kas nende ratsutades metsas ja aasjal, wõi sagedatel wastuwõttudel Riviere'i lossis. Päewast päewa kaswas ta piin ja ta armastus... Wiimase hoobi ta sai proua Riviereilt. Ühel õhtul kuulis ta teda oma mehele ütlemat:

"Sah, loodan seda wäga... Whielu nende

Õhtulauas leidis Pierre oma koha kase daami wahelt.

wahel on mu palawam soow. Nad on kui üksteisele loobud . . . "

Läbi awatud aina waatas wana daam Pierre'i ja Marie-Louisele, kes jalutlesid kerges septembrikuu widewikus külge külje kõrwal aia terrasil.

Härra de Rivier lahkus saalist ja läks läbi halli. Marie-Louise seisis üksi terrasi lõpul, Pierre oli läinud ta mantli järgi. Härra de Rivier lähenes noorele daamile.

"Armuline proua", ütles ta, kahwatu erutuselt, "armastan teid. Armastan teid otsekohefelt, kirglikult. Teie teate seda. Tahate saada minu naiseks? Wõiksite mind armastada? Wõi armastate mõnd teist? Kui te teist armastate ja olete talle töötanud ta omaks saada, õelge seda mulle, ma ei koormaks teid kauem, ma eemaldaksin . . . Kui te aga nõus oleksite minu naiseks saama . . ."

Ta hääli katkes. Ta märkas äkki, et Pierre Mesnil oli tagasi tulnud ja ta kõnet, vähemasti osalt, kuulnud.

"Walige", ütles härra de Rivier karmilt.

Pierre Mesnil, samuti wäga kahwatu, tegi samu noore proua poole, kes ei wastanud; ta haaras ta käre:

"Marie-Louise, mina olen ometi see kellega abiellute . . . see keda armastate . . . eks ole?"

Noor proua noogutas jaatawalt. Härra de Rivier tegi wihase, meeleheitliku liigutuse ja eemaldus kiirelt.

Pierre seisis Marie-Louise ees, kelle kätt ta weel ikka hoidis. Hetke ta seisis sõnatult, kohkunud õeldu pärast, äkilise impulsi pärast, mis teda oli selleks sundinud ja ühtlasi tema südamesoowi paljastanud.

"Marie-Louise . . . Mis ma tegin? Aga see mees . . . kas ta pole see, keda armastate?"

Noor naine waatas talle õrna, kelmika naeralega filmi:

"Mud ja?" küsis ta õrnalt.

Ta siis mõistis mees äkki, et see ei olnud härra de Rivier keda naine oli tahtnud sundida endasse waatama ja end seletama . . .

Anekdoote.

Tänawraudtee.

May kiirustab.

"Weel ainult wiis minutit. Sõidan trammiga!"
Tormab peatuskohta. Samal hetkel hakkab tramm liikuma.

"Pea! Pea!" wibutab May.

Tramm sõidab edasi. May järele. Tramm sõidab kiiremini. May järele. Tramm kihutab täie kiirusega mööda tänawaid. May järele. Neg ajalt peatub tramm. May jõuab lähemale. Nüüd! — Aga jälle sõidab tramm edasi.

Wiimaks õnnestub tal haarata käepideme. Hüppab peale. Ja —

"Lõpujaam," waguin tähjeneb.

"Kuidas?" May langeb wäsinuna pingile. "Tahan Luise tänawale."

"Luise tänawale?" pöördub tema poole konduktor, "See oli eelwiimane peatus, jeal kus tabasite käepideme."

Kurg.

Isa: Lotte, praegu tõi kurg sulle kingituselks wäikese wennahele."

Lotte: Ah isa, ma ei usu sind enam. Kihklasti oli see jälle meie kojamees, kes käis jõuluwanaaks."

Agar politsei.

"A si on tähtis" tungib üks mees politseijaostkonda. "Eile teatasin oma uuri wargusest. See oli ekstitus. Uur on leitud."

"Kahetsen," wastab aktiides lehitsew ametnik, "waras on juba wangistatud."

Suure jutupiibli

saate, kui „Uudisjuttude“ aastakäigu kolku wõidate. Ligi 1000 lehekülge kõige paremat lugemistwara. Wähemalt 5 maailma parimat romaani, mis müügil maksawad a 5—10 krooni, hulk jutte, wõsteid, anekdoote, pilte j.n.e. Serwe suur kirjanduslik warandus, mis wäärt 100 krooni —

saate 5-e krooniga!

Õpelge järgi ja otsustage!

Maailma suurima kirjaniku kõige vägevam teos.

Knut Hamsun ja romaan „Maa õnnistus“ — need on kirjandusliku maailma kaks kõige suuremat kuulsust. Knut Hamsun on üle maailma üksmeelselt tunnustatud suurimaks kirjanduslikuks meistriks, ta teosed on levinud kõikides maailma keeltes mitmekümnetes trükkides. Kui suurmeister hiljuti pühitses oma 70 a sünnipäeva, siis juubeldas terve maailm. Eestis sel puhul korraldati pea kõikides linnades Hamsuni juubeli-aktuseid ja teoste õhtuid.

„Maa õnnistus“ on ta suurearvuliste teoste hulgas kõige väärtuslikum ja see tõi Hamsunile ka Nobeli auhinna.

„Maa õnnistus“ on suur maaelu, armastuse, ja töö murede-rõõmude vägev evangeelium — täis haaravaid, põnevaid, kirglikke seiklusi.

Meile, eestlasile, „Maa õnnistus“ on väga hinge- ja südamelähedane. Tundub nagu oleks Knut Hamsun oma vägevama romaani kirjutanud meist.

Knut Hamsun on norralane. Ta elu on olnud suur rännakute ja seikluste rida. On elanud maa- ja metsatöölise kibedat elu, olnud kontoriametnik, kaupluseõpilane, kooliõpetaja, trammikonduktor jne. Nii vaheldusrikkalt seigeldes läbi Euroopa ja Ameerika ta omas suure elukooli, milles küpses niihästi ta isik kui ka kirjanik.

Kirjanikuna ta on ürgjõulisem ja elupärasem geenius, millist tunneb maailm. Ta kujutab elu selle reaalses otsekohesuses. Ta teostes on kõiki—halastamatut tõde, võrratut nalja, mahedust ja õrna lüürikat.

Hamsuni pea-alad on hulkurite elu, armastusromantika ja ühiskonna elu.

Ja Knut Hamsuni tüübid — need on harilikult loomusunniinimesed, kirglikud — suured naljahambad, võllaroad ja unistajad.

Esimene jagu.

1.

Pikk, ilmatu pikk jalgrada viib üle soode metsa — kes on ta tallanud? Mees, inimene, esimene, kes oli siin. Enne teda ei olnud veel ühtki jalgteed. Hiljem leidis üks või teine loom nõrga teeraja üle rabade ja soode ja tallas ta selgemaks, ja veel hiljem nuhkis ajajooksul see või teine laplane jalgteed üles ja kasutas teda, kui rändas mäelt mäele, et karjatada oma põhjapõtru. Nii tekkis tee läbi laia üldomanduse, mis ei kuulunud kellelegi, läbi isandata maa.

Mees läheb põhjapoole. Ta kannab kotti, kotti, mis sisaldab söögivara ja mõningaid tööriistu. Mees on tugev ja tüse, tal on roostekarva habe ja väikesed armid näol, kuid kätel — need haavaasemed, on need saadud tööga või tekki-

nud võitluses? Võib-olla ta tuleb vanglast ja tahab end peita, võib-olla ta on filosoof ja otsib rahu, igatahes ta matkab lähemale, keset seda suurt üksildust. Ta astub ja astub, vaikus on ümberringi, ühtki lindu, ühtki looma ei ole kuulda, ajuti kõneleb ta paar sõna endamisi. Ah ja, Issand — jumal taevas! ütleb ta. Jõudes oma rännakul soodesse ja lagedaisse paikadesse või lahtistele vabadele väljadele metsas, paneb ta maha oma koti, hulgub ringi ja uurib maapinda; natukese aja pärast pöörab ümber, võtab oma koti uuesti selga ja matkab edasi. See kestab kogu päeva, päikesest näeb ta päevaaega, saabub öö ja ta viskub kanarbikku ja magab pea käsivarrel.

Mõne tunni pärast läheb ta jälle edasi! Ah ja, Issand — jumal taevas! läheb jälle otse põhja, jälgib päikese järgi päevaaega, võtab lõunaeineks

tüki kõva leiba ja kitsejuustu, joob vett ojust peale ja jätkab oma teed. Ka kogu järgmise päeva rändab ta vahetpidamata edasi, sest ta peab läbi vaatama nii paljud lagedad paigad metsas. Mida ta otsib? Maad, mulda? Võib-olla ta on väljarändaja mõnest külast, sest ta vaatab teravasti ja uurivalt ringi, mõnikord tõuseb ta isegi künkale ja vaatab sealt alla. Praegu on päike jälle loojenemas.

Ta rändab praegu pika oru läänepoolsel küljel segapuude metsas, siin on ka lehtmetsa ja paiguti isegi lagedaid aasu, sarnane tee kestab tunde; hämardub, kuid mees kuuleb jõe tasast kohinat ja too kerge vulin on nagu midagi elavat, mis virgutab teda. Jõudes künka harjale, ta näeb poolpimeduses orgu enda ees lamamas ja kaugel lõunapool kummub taevast üle oru. Nüüd heidab ta magama.

Hommiikul näeb ta enda ees maastikku metsaga ja aasamaaga. Ta ronib alla: seal on roheline mäerind, kaugel all silmab ta tükikest jõge ja üht jänest, kes tormab üheainsa hüppega üle jõe. Mees noogutab pead, nagu meeldiks talle see, et jõgi ei ole laiem kui jänesehüpe. Hauduv sookana laksutab äkki ta jalge ees tiibu ja sisiseb vihaselt ning mees noogutab jällegi peaga: siin on loomi ja linde, see on jällegi hea! Ta jalad sumpavad läbi sinika-pöösaste ja palukavarte, läbi seitsmesakiliste metstähete ja madalate sõnajalgade; peatudes siin-seal ja kaevates rauatükiga maad, ta leiab siin metsamulda ja teisel mädanenud puulehtedest ja okstest tuhandete aastate kestel väetatud soomaad. Mees noogutab pead, siia tahab ta asuda, seda ta tahab. Veel kaks järgnevat päeva hulgub ta ümbruses ringi, tuleb aga õhtul mäekallakule tagasi. Öösel magab ta kuuseokstest valmistatud asemel, ta on päris kodune siin, sest tal on juba ase kaljuseinas.

Kõige raskem oli leida paika, paika, mis ei kuulunud kellelegi, mis oli tema omandus; nüüd algasid tööpäevad. Ta hakkas kohe kaski koorima veidi kaugemal asuvais metsades, nüüd, kus oli veel mahla puis. Siis asetab ta kasekoorikud tihedasti üksteisele, pani raskuseks kiva peale ja laskis nad kuivada. Kui neid juba suur kogu koos oli, kandis ta nad paljuid penikoormaid eemale külasse ja müütab neid ehitusmaterjalina. Ja oma mäekallakule seal ülal tõi ta uued kotid söögivaraga ja tööriistadega: jahu, pekki, ühe

keedupoti, ühe labida; muretult matkas ta jalgajal edasi tagasi ja vedas moonu. Ta oli sündinud koormakandja, oli praam, kes läbistas metsi, oo näis, nagu armastaks ta seda elukutset, palju käia ja palju kanda, nagu näiks talle koormata liikumine logelemisena, mis ei sobinud talle.

Ühel päeval tuli ta matkates oma raske koormaga ja peale selle olid tal kaasas kaks kitse ja noor sokk köidiku otsas. Ta oli nii õnnelik kitsede üle, nagu oleksid need lehmad, ja ta oli hea neile. Esimene võoras inimene möödus, hulkur laplane. See nägi kitsesid ja taipas, et oli sattunud mehele, kes oli asunud sinna, ja ütles:

Tahad sa siia kehtvalt jääda? — Ja, vastas mees. — Kuis hütatakse sind? Iisak. Kas sa ei tea mulle tüdrukut? — Ei, kuid ma kõnelen selle üle neis paigus, kust möödun, — Ja, tee seda! Ütle et mul on koduloomi, kuid ei ole kedagi, kes hooldaks neid.

Tähendab Iisak, ja, laplane lubas ka sellest kõnelda. Mees mäekallakul ei olnud põgenik, ta ütles oma nime. Tema põgenik? Siis oleks teda jälgitud. Ta oli vaid muretu töömees, kogus talvetoitu oma kitsedele, hakkas maad harima, uudismaad tegema, kive kõrvaldama, kivivalle ehitama. Sügiseks valmis elamu, mullaütt, laplase onn, see oli tihe je soe, tema liited ei lagunenud tormis, ka ei saanud ta maha põleda. Ta võis minna elamusse, sulgeda ukse enda järel ja jääda sinna, võis ka ukseavausel seista ja näidata end majaperemehena, kellegi möödudes. Onn jagunes kahte ossa, ühes elas ta ise, teises ta loomad. Üsna sügaval kalju sisemuses asus ta heinalaudi. Kõik oli olemas.

Jällegi mööduvad paar laplast. Isa ja poeg. Nad peatuvad, toetuvad mõlema käega pikkadele keppidele, silmitsevad onni ja uudismaad ja kuulevad ülal kaljurahnu kitsekellu.

Ja, tere, ütlevad nad, siia on tulnud ju suured saksad. Laplased meelitavad alati.

Teie ei tea arvatavasti minu jaoks tüdrukut? vastab Iisak, sest tal on ainult see mõte peas.

Tüdrukut abiliseks? Ei. Kuid meie kõneleme sellest teistele. — Ja, kui oleksite nii lahked. Ja et ma oman maja ja põldu ja karja, kuid mul ei ole tüdrukut abiks, seda peate ütleva.

Ah, nii sageli, kui ta viibis all külas oma kasekoorikutega, oli ta otsinud enesele tüdrukut

abiliseks, kuid ei olnud siiani leidnud. Nad olid teda vaadelnud, üks lesk ja paar vanemat tüdrukut, ei olnud söendanud aga pakkuda end abiliseks; millest see tuli, seda lisak ei mõistnud. Kas ei mõistnud ta seda tõesti? Kes tahtis teenida üksiku mehe juures, seal kõledas tühjuses, penikoormate kaugusel inimestest, ja — päevatee oli sealt järgmiseni inimelamuni! Ja mees ise ei olnud põrmugi lahke ja ilus, vastuoksa, tema kõneledes ei olnud tal kõlavat tenorit ega taeva poole tõstetud silmi, tal oli veidi loomalik ja kare hääl.

Siis ei jäänud muud üle, kui olla üks!

Talvel valmistas ta suuri puukünasid, müütas neid külas ja tuli tagasi läbi lume, kotid täis söögitagavarasid ja tööriistu. Need olid rasked päevad, ja ta koorem oli ränk. Tal olid ju koduloomad, neid ei võinud jätta pikemaks ajaks üksi. Kuis toimis ta? Häda teeb leidlikuks, ta aju oli tugev ja kulumata ja ta harjutas teda ikka enam. Esimene mure lahkudes oli kitsed lahti lasta, nii et nad puuokste kallal metsas võisid kustutada oma nälga. Ent ta teadis veel teise väljapääsu abinõu. Ta riputas jõe ääres üles suure puunõu ja juhtis temasse väikese veerenni; kestis neliteist tundi, kuni nõu täitus veega. Oli nõu ääreni vett täis, saavutas ta just paraja kaalu, et alla langeda, ja kuna ta vajus, tõmbas ta ühte nõõri, mis oli ühenduses heinalaoga, luuk avanes ja kolm valmismõõdetud kitsesõmmaega langesid alla ning loomad said oma toidu.

Nii toimis ta.

Vaimukas leid, ja võib-olla oli juhtinud teda sellele Jumala sõrm, mees oli igatahes hädast pääsnud. Kõik läks hästi hilissügiseni, siis tuli lund, seepäale vihma, siis jälle lund, kestvalt lund; siis töötas heinatagavaraseadeldis vastuoksa, nõu täitus vihmaveega ja luuk avanes enne-aegu. Mees kattis nõu kinni, siis oli mõnda aega kõik jälle hästi, kuid kui saabus tali, külm veerenn kinni ja seadeldis ütles lõplikult üles.

Siis pidid kitsed ja mees ise õppima puudust kannatama.

Need olid rasked päevad, mees vajas abi, kuid abi ei tulnud. Ta ei olnud aga sellegipärast nõutu. Ta nokitses edasi oma kodu kallal, tegi onnile akna, akna kahe klaasruuduga. See oli tähtsamaid ja helgemaid päevi ta elus, kus ta ei tarvitsenud süüdata tuld koldel, et võida näha, nüüd võis ta jääda majja ja valmistada puust

künasid päevavalgel. Kodu muutus mugavamaks ja valgemaks. Ah ja, Issand-jumal taevas! Ta ei lugenud ühtki raamatut, ta mõtted olid sageli ametis Jumalaga, ta ei saanud teisiti, usaldus ja aukartus elasid ta hinges. Tähtis taevas, metsakohin, üksildus, lumekuhjad, loodusvõimud maa peal ja ülal muutsid ta sageli päeva jooksul järelmõtlikuks ja hardaks; ta tundis end patusena ja oli jumalakartlik, pühapäeval pesi ta end puhkepäeva auks, töötas aga muidu nagu kõik teised päevad.

Kevad lähenes, ta haris oma väikest põldu ja istutas kartulid. Ta kari oli suurenenud nüüd, iga kits oli toonud kaksikud, neid oli nüüd seitse kitse, suured ja väiksed kokkuarvatud. Mõeldes tulevikule ta laiendas ka lauta ja pani ka sinna paar aknaruutu sisse. Muutus valgemaks ja helgemaks kõigiti.

Ühel päeval saabus abi. Ülal mäekünkal jalutas ta kaua siia-sinna, enne kui söandas läheneda. Jõudis õhtu, enne kui ta tuli alla, kuid siis tuli ta — suur, nugissilmaline tüdruk; ta oli tüse ja tubli, heade tugevate kätega, lapikingad jalas, kuigi ta ei olnud laplane, ja vasikanahast kott oli tal seljas. Ta ei olnud enam päris noor, viisakalt öelda, kolmekümne lähedal.

Miks oli ta siis nii kartlik? Ta tervitas, lisades siiski kohe juure: Pean minema ainult üle mägede, tuln sellepärast seda teed. — Nii, ütles mees. Ta ei mõistnud teda päris, ta kõneles ebaselgelt ja pööras pealegi näo ära. — Ja, ütles ta. Ent see on väga pikk tee. — Ja, vastas mees. Tahad sa minna sinnapoole mägestikku? — Ja. — Mis teed seal? Minu kodused on seal. — Nii, on su omaksed seal? Kuidas on su nimi? — Inger, kuid kuidas kutsutakse sind? — Iisakuks. — Nii, Iisak. Elad sa siin? — Ja, ma elan siin ja mu seisukord on sarnane, nagu siin näed. — Ei ole sugugi halb, sõnas ta kiitvalt.

Iisak oli mõtlemises saanud meistriks, ja nüüd tuli talle mõte, et tüdruk ei tulnud vast kellegi ülesandel ja et ta on tulnud otsekohe kodust siia ning ei mõtlegi minna edasi. Ta oli vast kuulnud, et tal puudub naisabiline.

Tule sisse ja puhka end välja! sõnas ta.

Nad astusid ütti, sõid tüdruku söögivarast ja jõid Iisaku kitsipiima; seepeale keetsid nad kohvi, mis oli tüdrukul ühe põiega kaasas. Neil oli väga hubane kohvi juures, enne kui läksid

magama. Öösel lamas Iisak avasilmi ja igatses teda metsikult ning sai ta.

Hommikul ei läinud ta ära ja päeval ka mitte, ta tegi end kasulikuks, lüpsis kitsed ja küüris puunõud peene liivaga puhtaks. Ta ei lahkunud üldse. Ingeriks kutsuti teda, Iisak oli mehe nimi.

Nüüd algas üksikul mehel uus elu. Ainuke puudus oli, et ta naine kõneles ebaselgelt ja pööris näo alati ära oma jänesmoka pärast; ent see polnud nii suur asi, et selle üle kaebada. Selle moonutatud suuta ta poleks vast kunagi tema juure tulnud, jänesmoka oligi vast ta õnn. Ja ta ise, oli ta veata? Iisak roostekarva habemega ja liig jändriku kehaga, ta oli kui kole veskivaim nähtud nagu läbi moonutava aknaruudu. Ja kes muu käis sellase näoga ringi? Oli nagu võiks ta iga silmapilk muutuda Barrabaseks. Juba see tähendas palju, et Inger ära ei jooksnud.

Ta ei pagenud. Mehe lahkudes ja uuesti saabudes, oli Inger onni juures, mõlemad olid üks, onn ja tema.

Tal oli inimene rohkem hooldada, kuid see tasus end, ta võis kauemini kodust ära olla, võis rohkem liikuda. Seal oli jõgi, veetlev jõgi, mis peale veetleva väljanägemise omas sügava ja kiire jooksu; see ei olnud põrmugi väike jõgi, ta pidi voolama ühest suuremast järvest ülal mägestikus. Nüüd muretses Iisak omale kalastamisriistad ja otsis üles selle järve. Kui ta siis õhtul koju jõudis, tõi ta kaasa korraliku hulga forelle ja lõhesid. Inger kohtas teda suure imestusega, ta oli täiesti vallutatud, lõi käed kokku ja hüüdis: Oo, kui palju rikkust! Ta märkas küll, kui rõõmus ja uhke mees tema kiitmise üle oli ja sellepärast ütles ta veel rohkem lahkeid sõnu: et ta kunagi midagi sarnast näinud ei ole ja ei mõista isegi, kuidas ta selle koorma koju on toonud.

Ka muul kombel oli Inger talle õnnistuseks. Olgugi et tal ei olnud ilusat nägu ega tarkust peas, ometi oli ta oma koduste juures märganud kahte lammast talledega seismas ja need tõi ta sinna. See oli hädatarvilikum, mis onni võis üldse tuua praegu, lambad villaga ja talledega, neli elavad looma, kari kasvas suurejooneliselt, oli otse ime, kuis ta suurenes. Inger tõi peale selle oma riided ja teised asjad, mis kuulusid talle, peegli, nõõri mõningate ilusate klaaspärlitega, laenguid ja voki. Vaata, kui ta

nii edasi toimis, oli onn varsti põrandast laeni täis ja temas ei jätkunud paika kõigile! Iisak oli muidugi liigutatud nähes nii suuri maiseid varandusi; aga et ta loomult sõnakehv oli, tundus talle raskena sellest kõneleda, ta läks maja ette välja, vaatas ilma ja tuli jälle tagasi. Ja kindlasti oli tal olnud õnne ja ta tundis eneses tekkivat mingit kuuma tunnet, poolehoidu või armastust, või kuidas seda oleks võinud nimetada.

Sa ei tarvitse nii palju kaasa tuua, sõnas ta.

Mul on mujal isegi veel rohkem. Ja siis on mul veel onu Sivert, mu ema vend, oled kuulnud temast? — Ei. — See on rikas mees, ta on ringkonnalaekur kihelkonnas.

Armastus teeb targa rumalaks; Iisak tahtis näida omaltpoolt lahkena, ent selles jõudis ta liig kaugele.

Mis ma tahtsin öelda, alustas ta; sa ei tohi kartulid raiuda. Ma raiun nad ise, kui tulen täna õhtul koju.

Seega võttis ta kirve ja läks metsa. Inger kuulis teda metsas puid raiuvat, see ei olnud kaugel, ja ta kuulis raksatusist, et raiuti suuri puid. Peale selle kui ta oli kuulatanud mõne silmapilgu, läks ta välja ja raius kartulid. Armastus teeb rumala targaks.

Õhtul tuli ta suure palgiga, mida ta kõie otsas enese järel vedas. Ah, see karm truusudamline Iisak, ta tegi palgiga nii suurt lärmi kui võis, nuuskas nina ja kõhatas, et ta välja tuleks ja mitte vähe tema üle ei imestaks.

Täitsa õige, kui ta nii koju saabus, Inger hüüdis: Ma usun, sa oled hull! Sa oled ju ometi inimesel ütles ta. Mees ei vastanud midagi. Ei tulnud talle meelegi. Võrreldes puutüvega olla veidi rohkem kui inimene, see polnud kõne väärt. — Ja milleks vajad siis seda tüve? küsis ta. — Ah seda ei tea ma isegi veel, vastas mees tähtsalt.

Kuid nüüd nägi ta, et Inger juba kartulaid oli raiunud ja selle tõttu näitas tüdruk end sama tublina kui tema. See ei olnud talle siiski meelt mööda, ta vallandas kõie puutüve küljest ja läks sellega minema. Lähed sa jälle? küsis Inger. — Ja, vastas ta haavatult.

Ta tuli teise puutüvega, nüüd ta ei ähkinud ega teinud kära, vaid vedas ta nagu härg onni lähedusse ja jättis sinna lebama.

Suve jooksul vedas ta veel palju puutüvesid onni ette.

(Järgneb.)

Elaw ohwrialtar.

Mag Seydreff'i jutustus.

Wäsinuna sammusid meie hobused teed kuiwanud maapinnal, millel wiimne roheline kõrrekene am-
murgi oli langenud ohwriks lõõmawale päikesele. Tüdinuna nad raputasid wahetewahel pead, et tõr-
juda eemale were järele janunewaid moskitosid, kuid sama raskemeelselt tõstsin siis piitsa, et aidata
neid sellejuures.

Seal meie ees, terawalt erinewana selgel tae-
wal, sirutus laudkujuline mäesalg, mille jalal meie
pidime leidma oma sihi. Millise sihi? Tähelepane-
likult pöörasin oma pilgud minu kõrwal ratsuta-
wale kaastajele. See ei näinud tundwat midagi
loidusest; ta terawjooneline, energiline nägu ei
awaldanud wäsimuse tunnuseid, mis halwas minu
liikmeid. Ta näis lugewat minu mõtteid.

„Oleme warji kohal“ ütles ta siis hollandlase kare-
das keeles. „Oli kuum ilm, kuid päike on wajumas.
Rõige hullemast on saadud üle.“

„Wõikime ju puhata poole tunni,“ wastasin
temale tüdinenult. Teadsin, mis ta kandis oma
imelises selgotis, ning tundsin juba wärskendawat
külma teed oma kuitil huulil.

„Ei, weel mitte!“ tõrjus ta mind, nagu last,
kes awaldanud soovimatuid tahtmisi. „Teie wõite
näha juba puud, seal ottime ilusa koha ning Tom-
bino ja see teine Jno — kuidas ta nimi, ei tea —
nimetan neid ainult üks ja teine — teewad meile
hea tule. Siis sööme õhtusöögi, armsam, ja kui
kui tõuseb, waatame ümbrust.“

„Ei tule mulle meelegi,“ hüüdsin pahaselt. „Ot-
sin omale magamisafeme. Olen ainult lihast ja
eurooplase werest. Meed kaks päewa on pingutanud
mind sedawõrt, et ei igatse millegi muu, kui hea
joogi ja pika puhke järgi.“

„Kuidas soowite.“ Mees wõttis tõil ükskõikjena.
Oleksin sõimanud teda, ta oleks wirutanud maha
mind samasuguse ükskõikisusega, naeratades sealjuu-
res, nagu praegugi. „Kuidas soowite. Wlagage
siis nummer kahe kaitse all, kuna mina Tombinoga
õstsin ja teian arwatawasti selle, millele loodan.“

„Et teie neile neegritele wõite kinkida ka sar-
nase usalduse!“ tähendasin weel ikka halwas mee-
olus.

„Tunnen neid ju kauem kui teie. Wõtan poisi
wendaga ühes Hollandisje. Subasin temale seda.

Tal wõiks minna siin ka halvasti, kui tuleb awa-
likuks, et ta ühel wõõral, pealegi ühel walgel, on
lastnud omandada selle määratu suure, peidetud
waranduse.

Warandus! Et sellest omandada poole, wõtsin
ette selle ekspeditiooni. Ei oleks tekinud rike au-
riku katlal, mille parandus nõudis mõnd päewa,
ujufin praegu kodumaa poole. Kuid, lõpuks wõis
ju juhtuda, et pöördusime tagasi tühjade kätega.“

Wäsimusega, mis mu waldanud, oli minu kaht-
lusew kalduwus wõtnud jällegi ülewõimu.

Üldje pärismaalase narrus kogu jutustus! Meed
elawad puud, millised sööwat inimesi! Sarnane
mõttetus!

Minu kaaslane ei uskunud seda kaunistust ka
mitte, kuid uskus kindlasti Tombino jutustusest
seda, et kuninganna lemmikori, kes aratanud tema
rahulolematuse, oli mõistetud piinarikkale surmale.
Õnnetut oli hoiatatud, ent et pääseda ahwardawast
saatuselt, ta oli põgenenud. Mitte üksi. Üks meri-
wäeohwitser, tema armastatu, oli aidanud teda.
Nad olid tulnud nende puudeni meie ees, siis
tabas neid saatus. Seal tabati nad, seal nad leid-
sid surma.

Raasawõetud kalliskivid, hinnalised ehted, mis
pidid walmistama neile elu täis õnne ja rõõmu
mere taga, olid toored rõõmlid matnud maha, et
soodsamal ajal omandada nad.

Tombino teadis seepärast, et oli wist üks salgast,
kes saanud täide weretõb. See on wõimalik, kuid
tõil muu on waid lollus.

Sõudsiime puusalgani weel enne kui päike oli
wajunud mäeselja taha. Ronisin hobuselt ning
lahkusin täiesti wäsinuna ühele pakile wanale kün-
nule. Mu sõber aga ajas kohe mu ära.

„Sipelgad ja teised putukad wõiwad süüa ära
teid! Rõigepealt ase ja muud kaitseabinõud.“

Ühest suurest kotist, millist kandis üks loomadest,
ta tõi wälja teki, mis oli kleebitud üle ajalehe
paberiga. Selle ta laotas laiali, ning nüüd ma
tohtisin istuda. Siis ta awas suure warju, mille
kinnitas minu kohale. See haises hirmsasti. „Mi-
nult wiis minutit kannatust,“ waigistas ta mind.
„Harjute kohe sellega. Beaks madu ehk mõni muu soo-
wimatu loom ülewal waritjema, siis ta teeb kär-

meesti minekut. Ei kannata seda haifu. Minu ülesleidus. Vasen ta kohe patenteerida, niipea kui jõuan koju. Nii, ja siin on siis tee, siin weidi närimist."

Niipea, kui kõht oli rahuldatud, huwi meie ümbrusse pöördus tagasi. Waatafin ümber. Üks suur lagendik, ümbritsetud üksikuteft puudeft. Reskel kaks asja, mis äratasid minu tähelepanu. „Kus meie oleme? Ja mis on see seal?"

„Siin on koht, kus leiawad ajet hullamised. Ei, dieti need on nõnda nimetatud jumalatesöömingud."

„Ah, nüüd mõistan; need on kaks ohwrialtarit."

„Sün — altarid? Kuidas seda mõtaks. Muuseas, need on puud."

„Need, puud? Ma pole ometi pime!"

„Ei, kuid milleks teie peate neid?"

„Kahets umbes kümne jala kõrguseks nõuks. Nad mõiwad ju olla ka puukännud, saetud maha ülewalt. Hoiawad endal suure madala anuma, mille pind sarnaneb suurele ananasile."

„Täiesti õige. Ja milline on weel see puu — ütleme taim?"

„Palju horisontaalselt välja sirutawaid offi. Siis lehed, mis ripuwad alla. Ja, on need siis dieti lehed? Ripuwad maapinnani wist ifegi kümne jalga pikkadena. Tuletawad meele kaktuseid. On laiad ning paksud ja täis inetuid offaid."

„Need on lehed. Reskel pool meetrit laiad — ja kui paksud?"

„Mõtlen, et peaaegu nelikümmend sendimeetrit tugewamast kohast."

„Homme mõtame lähemalt waatlusele. Kas weel midagi?"

„Ja, aga need asjad, mis ripuwad alla. Arwatawasti mitte peeneid girlande wiimaselt ohwripidustuselt?"

„Ei, mitte girlande. Need on külge kaswanud wäänkaswud."

„Nii, nii. Aga nendel pärismaalastel peab kindlasti olema ka ohwrialtar. Ma ei näe ühtki."

„Teie näete neid enda ees. — Need kaks puud. Nad elawad."

„Elawad? Tahate öelda, et nad on õõnsad, ja kui on saabund aeg, heidetakse sisse üks preester?"

„Sugugi mitte. Taim ülemine, laudkujuline ots on kaswanud kokku."

„Seal ei ole awaust."

„Siis ma ei mõista —"

„Tahan Teile seletada, nagu mulle seda jutustati. Meie mõime endile ainult kujutada ette seda.

Nii siis, õnnetul olewusel on võimalus pääseda

hirmsast surmast. Ülewale taimetajapinnalisele ladwale koguneb magus wedelik. Waest usfiteft sunnitakse ronima üles ja jooma seda wedelikku. Õnnestub tal hüpata alla ja hoiduda wäänkaswudeft, siis ta on päästetud. Sagedasti luhtub see, ent siis girlandid haarawad tema, lehed tõusewad, nagu mõtlejad olewused, haarawad ifka tugewamini ja tugewamini hullamõistetud, offad puuriwad end õrna lihha, purustawad selle. Kühidalt, puu sööb ära tema. Ja, see Madagaskar warjab weel palju imefid. Olete wist kindlasti kuulnud lihahõwateft taimetest? See siin on puuks wäljakaswanud sarnane taim."

Arwasin, ta tahtwat pidada mind rumalaks sulgesin filmad. Jahwata aga edasi, mõtlesin. Ja ta jahwatas õpetlastest, keda tahtis huwitada, ja teaduslikkudeft imedest, milliseid wajasine uurida — ja siis tuli aparaat, wõrratu leiutis. Pooltefti suletud laugude wahelt waatlesin teda, kuidas ta õrnalt silitas kasti, mis sifaldas selle. Eile oli tal võimalus mulle esitella oma aastatepikkufe töö geniaalse tulemuse, tõestada selle mõju. Tunduma külma wastu, mis käis widewiku eel, mustad olid teinud tule, mille ääres istufime odates, kuuma jooki, kui Ino I märkas hiiglasuurt, uudishimulikult juurerwomawat hüüani, kes peatus teatud lauguseft. See pakkus parima võimaluse näha, mida kasti sifu mõis teostada. Nüüd selgus see mulle, peale selle, kui mu kaaslane juba teel oli annud mulle näpunäiteid, millistest mõistfin wahel ehk hoopis midagi. Aga ka nüüd mõisfin ainult waatida, kuigi humitatuna, jälgides, kuidas ta karmesti seeldas oma aparaadi. Nägin kolbesid ja traate, musti pudeseid ja rattaid, milliseid ta pani suriwasse, peaaegu hääletusse liikumisse.

„Mitte lasta," ütles siis, sest olin sifhtinud oma rewolwri metsloomale, „minu lasteriift surmab kuulita ja mürata."

Ta wafat käsi haaras metallist nõõbi, parem sirutus ahwardawalt rööwlooma suunas. Läbilõikaw, wali hulumine, siis warus tume kogu ja langes mürtfudes põõsaste wahel. Mõlemad Inod põgenesid hirmufarjatusega. Alles suure waewaga meil õnnestus tuua tagasi nad ja nende rahustuseft mu kaaslane lubas sulgeda kasti wäikeft kurja jumalaga ja mitte enam tuua välja teda meie rännakul.

Üksluiselt, suigutawalt kostsid tema sõnad, millistega püüdis mulle selgitada mehhanismi, mille läbi ta mõis saata häwitawa, nägematu kiire, mille

juhtis tema enese kehha. Ta rääkis õhulainetest, mis kandsid edasi mõju, sädetelegrafist, ja siis — ma suitusin juba — ta kõneles aatomitest ja hiilgavast tulewikust, millise nende kasutamine meile toovad, määratulest jõududest ja muutusest kõigil aladel. Minu väsinud aju ei suutnud enam võtta vastu kõiki neid pilte, milliseid ta nii asjalikult ja mõidukindlalt mulle maalisk, ning sügawa õhkega uinufin wiimaks.

Järsk, wali kisa äratas mu unest. Ohmunult kargasin üles. Tihe hulk tumedaid kogusid lütkas enda eel hädaldata naisolewuse, keda ahwardawalt tõstetud piigid tõukasid samm-sammult ikka lähemale ühele pörgu puule.

Seal oli see õudne jumalatesõõming, millest mu kaaslane oli kõnelelnud. Waatasin tema poole. Ta otfis juba riistade seas, millised asusid juures kaasa-wõetud kotis.

„Lase maha need koerad!“ kirufin.

„Millised wäljawaated oleksid meil kahel wiiekümne wastu? Beame katsuma kawaluslega. On ohwer lord juba wabanenud puust, ta wõib olla julge; siis ei tehta temale enam midagi. Saatan, keda nad kummardatawad, on siis kõnelelnud.“

Seega ta afus teele roomates. Nägin tütarlast järsku, otjustawalt tõstwat käe tunnusks, et on walmis alistuma. Kelmid peatusid hingetus ootuses. Ei kostnud enam ühtki hüüet, ühtki häält, kui ta toetudes lehtedele, osawasti nagu kass, ronisk puule. Jõudes üles ta kummardatawad ja rüüpas suurest anumaft. Siis tõufis, otfis pikudega soodsama koha ja hüppas alla. Urwafin teda päästetuks, sest furmahirmus ta oli teinud kauge hüppe, kui üks südantõhestaw karjatus tõestas mulle, et ta oli püütud.

Ta wõitles metsikult, kaitstes end kätega kaswude wastu, millised punufid end madudena tema kaela ja kehha ümber.

Tema asjatud appihüüded segunesid tema timukate metsiku rõõmufisaga. Ent siis nagu raskest unest ärgates, tõufid senni elutult maani rippuwad hiiglasuured lehed kõrgemale, ikka kõrgemale, kuni suured offad lähenesid janunedes tema alasti ihule. Nüüd säras midagi kuuwalguses, käisk esimene löök. Hetke terve fall seifis kangeftatuna, siis tormas metsikus segaduses õnnetuma juure, kandisk ta teije furmapuuni, lütkas ta waritewatesse, rohelistesse käikudesse. See kõik sündisk usumatu kiirufega. Meeleheitlise kärsitufega otfis ma kirwest ja nuga. Kuhu nad olid jäänud? Wahpeal kõlas esimese ohwri kriiskaw kisa, kostisk minu sõbra appi-

hüüded, kisa ja rõõmufõisked kake märtrisurmale pühendatu ümber metsikus werejanus kargawate mustade seast.

Kirwes, oh jumal, kirwes, nuga! Otfis, otfis, pildudes segi kõik.

Midagi, midagi, isegi mitte rewolwrit!

„Aparaat“ kõlas mulle kõrwu, „kastisk, ruttu, offad lähenewad!“ Aparaat! Taewaisa, kus olid mu mõtled poolunes? Juba ta oli mul käes: Snod põgenesid hulgudes, sest olid näinud tema mõju hüüani juures. Hullumeelse kärsitufega tegufesin aparadil, siis — wiivitafin weel hetke. Kui juhtus wäike effitus, kui ma ei olnud mõistnud keerulift käsitluswiisi, mis mulle oli näidatud? Siisk oli see minu furm, kahtlemata. Kuid ainult hetke kahtlesin, siis leidfin end jälle. Seal nägin kaht ohwrit. Sügaw worp lätkis punasena juba tütarlaste paljal õlal ja ikka lähemale ja lähemale nihufid näljased imejad. Ükski mõtlemine ei aidanud enam. Wasafu kaege haarafin metallise pideme. Näisk, nagu oleksin tõstetud üles, nagu hõljufisk mu jalad õhus. Smelisk kohin ja warin hoogas läbi minust, kuid meeleheitlikuf wastupanefuga jurufin kofku hambad ja sirufafin wälja parema käe. „Sihi mööda minust, tüwe keskkohhta!“ karjus sõber.

Tegin, nagu kästi. Kangeftunud käsiwarrega, ahwardawa sõrmega tähendafin mainitud kohale. Kohin, ebaloomulik hoie, nagu elawalt kehalk, siis kärsikew pragu, warin läbistask pörgupuu, lehed langesid tagasi, offad wajufid wõimetult maha.

„Nüüd teift tüwe, ühtki minutit kaotada!“

Ainult aeglaselt wõifin jälgida käfule, kuid mul õnnetus saata nägematu kiire end ikka nõrgemalt kaitfwa pea kohale. Ka fiin kohutaw kärin ja kohin, mooloki wiimne hoie. Olid nad päästetud? Seal tuli elu mustade salka, kõik pöördufid minu poole kes seifin hirmsa kättemaksjana nende ees.

„Sihtida juhile.“ tuli mulle käsk „esiteks wanale siis teistele.“

Saatan lõhkuf minu fifemuses, kiskuf ja kiskuf ja rebisk minu luustikus, kuid ma pidafin wastu. Kõrgeletõstetud käel nägin piike lätkiwat wastu mulle, kuid endise rahuga tähendafin kawasele otsaesisele werejanus kiirgawate filmade kohal, mis järsku õudfult laienesid, nagu näekfid midagi ütlemata kohutawat, siis wajuf käski lödwalk alla, kärin ja ragin täitisk jällegi õhu ja must langes elutult maha: ainult kuus seitse sammu eemal minust.

Weel kats kolm korda kõneles minus olewufeta sõjariift, siis kihufafid timukad kohutawa hirmufisaga

lähema künka suunas. Groteskfed kogud terawalt erinewad heledal taewal, olid wiimased, mida nägin.

„Olite kõwasti laadinud“ kuulsin ütlemat oma kaaslast, kui ärkasin teadwusse. „Jno, enam wett! Nii, nüüd on juba parem. Minu lugupidamine, olete pidanud end ülal kangelasena! Seal lamawad kolm kelmi, teised on end päästnud. Leiutis tõestas oma wõimeid suurepäraselt.“

Ruidas talupojad panid munga abiellu.

Roda Roda humoreest.

Wulf von Wertsewicz, Austria konsul Hertsego-wiinas, on tähendanud üles terve rea imelikke sünd-musi, — sündmusi, milliseid oli ise elanud kaasa, ja milliseid oli kuulnud ustawalt pealtnägijailt. Nende seas ka selle:

Rjubomiri läheduses elas wana perekond Soto-witš, kuulus armurikas, tublide preestrite ja mun-kade hällina. Isegi kaks piiskoppi, kes elasid Twer-dosi kloostris, olid wõrsunud temast. Terve Hertse-gowiina kuulus nende waldkonda. Klooster on nüüd juba ammu mahajäätud waremeks.

Lõpuks jäi üle weel waid üks Sotowič, nimega Miloš, maakonna wanem, ülewaataja, kuidas ise soowite. Täiesti waga mees. Tal oli wiis tütar, kuid ei ühtegi poega. Wara ja hilja ta palus ju-malalt meespärijat: kes tahub kätte tema eest, kui teda tapetakse, — kes süütab küünlad tema mäles-tuseks, palub tema hingeõnnistuse eest!

Siis juhtus, et Miloš Satowiči naine weel kippes ees sünnitas kaksikpojad. Oli küllalt tege-mist, et täita wanu kombeid selleks, et kaitsta seda õnnistust kahjust. Ammaemand hüppas hoowimüü-rile ja karjus igasse nelja tuulde: „Kuule, sugu-wõsa ja rahwas! Sunt on poeginud kaks hundi-kutsikat! Maailmale teadmiseks, hundikutsikale ter-wiseks!“ Wana Miloš kihutas majakse ees ühe pangu püssist, teise püstolist. Elaw paugutamine wastas ümbruse elamutest, kuna naised ja neiu-d ruttasid kaitikule korwidega, täidetud wõiga, muna-dega, wiinaga ja granaatõuntega.

Siis olid suured, pühakitud ristid. Poisid said nimeks Dimitar ja Jowan. Enne aga, kui nad sõitsid kirikusse, ema märkis mustad ristid nende parema kõrwa alla ja otsaesisele, selleks, et keegi ei ehmataks neid; ja et kaitsta neid nõiduse wastu, wõeti preestrit ja ristiwanaemalt hirmsa wande: mitte ühelegi inimesele teadustada kaitikute nimesid,

„Ja tütarlaps?“ küsisin, tõustes aeglaselt

„On meelemärkujeta, kuid mitte furnud. Minult haawad lihask. Meie wiime ta rannale ja siis laewa. Mul on kaasas tore, kottupandaw kanderaam. Ur-wan, selle wäikese seikluse järele oleks nüüd aeg waadata waranduse järele. Jno kaks, tule tööle, enne kui kuu loojeneb!“

isegi mitte üelda, et nad on mõlemad poisid, wa, et üks olewat pois, teine tüdruk — Mikola ja Anastasja. Nii nimetati ka lapsi, kuni nad said aastaseks, ja keegi peale majarahwa ei teadnud teisiti.

Täpselt aasta pärast wäikeste sündimisest Mi-loš ärkas hirmsast unenäost, äratas oma naise ja hüüdis talle: „Ärka üles, — jumal paneb selle tunni sulle arwesse. Jookse kloostriksse, terwita wana abti ja ütle talle: ta rutaku kohe palweraamatuga, stolaga ja püha õhtusõmaga minu juure.“

Hämmastunult naine tahtis awada suu, kuid Miloš sulges selle.

Praegu ei ole aega küsida ja jutustada. Enne kui päike tõuseb, tahan seletada kõik abti juures-olekul!“

Kõneledes seda, riietus, pesi end ja paljude kummardustega süütas lambi perekonnapatrooni ees.

Kui abt oli tulnud ja õnnistanud maja ukse-läwelt, wiis wana Miloš ta wälja eestotta, kus keegi ei saanud kuulata neid, paljastas pea ja ütles: „Nüüd õnnista mind weel iseäranis, waimulik kar-jane, ja kuuluta mu wabaks pattudest!“

Abt tegi seda. Ent nüüd Miloš jutustas:

„Selmisel ööl nägin unes, et meie talupojad, kõik lähime kirikulispudega ja ristidega põldudele. Preester kõneles kangemad palwed, kuna rahwas laulis: Gospodi pomilui. Nii jõudsin palwerän-nakul minu majani. Järsku taewas tumenes, nagu keikööl, wihma walas alla ojadena. Kõgu rahwas jooksis minu majja: ühed wärisesid hirmust ja kae-basid, teised hulufid palweid. Seal lastis jumal päikest särada — üks kirst tungis minu majja minu, poja Dimitari peale, kuna teisele, Jowanile, lan-ges tiff werd. Kui kõik rahwas oli lahkunud, üks walges riides olewus tuli lemmates, puhus Dimi-tarile ja ütles: jumala arm on sinuga! — Siis ärkasin. Nüüd ütle mulle, abt, sinu hinge, sinu

hingeõnnistuse juures, mis see unenägu peab tähendama. Ütle wabalt wälja, isa! Tean, et sinu püha suu ei kõnele midagi muud, kui jumalafõna."

"On see nii," vastas abt, "siis usun, et sinu unenägu on taewa käsk: pühendada ühe kassikuteft, Dimitari, jumalale, kes õnnistanud sind kahe pojaga. Miipea, kuni sinu poeg kaswanud täisealiseks, saada ta mulle klooftrisje: ta peab õppima ewangeeliumi ja õigel ajal wõtma wastu andeid. Siis jääb sulle jumalalt veel üks pant: sinu teine poeg Sowan, kes toidaks sind wanaduses, mäletaks sind surmapäewal ja walmistaks sulle koha taewariigis."

Sel hommikul Milos Sotowič töötas lasta pühitseta oma poja Dimitari mungaks.

Ta saatis tema poisikesena klooftrisje. Kahekümne aastafena pois omandas ordinatsiooni ja klooftri nime Dionysius. Sowan aga pidi abielluma. Isa kosis temale tüdrukku, korraldas pulmad, ristiwanimad ja pruudisaatjad ilmusid ja töid kohale pruudi hiiglasuure rõõmukisaga. Dionysius, karmas rüüs ja munga pääfattes pidi õnnistama abi-elulepingut.

Saatus aga tahtis teisiti.

Kui pulmawõdrad juba olid saanud pruudi kiriku ukse ja käskjalad läksid peigmehe järele, kes ehituna, sõjariistade säras ning parimais rõiwais oli walmis minekuts, terwitask lahudes oma isa ja perekonda rõõmupauguga püskist. Käskjalad pangutasid ühes. Sealjuures ühel nendest kustus püstol wõõlt kivil — ning kuul tabas peigmeest rindu. Ta langes tagasi müüri najale ja wõis kogeleda weel waid kolm lauset.

Õsteks ütles: „Oh, minu ema!"

Teisjeks: „Annan andeks oma were." (Tähendab, et ei tohi maksta kätte tema eest.)

Kolmandaks: „Jumal olgu mulle armuline!"

Wanemate, õdede, teenijaskonna kohutaw walutisa. Kõik tormawad surrukaha juure.

Kisa tungib kirikuni, pruudi pulmalisteni. Saades teada, mis juhtunud, seisawad kõik kwiistunud. Nisiisa istub meelegeitel ukse läwese uing wajub sügawaisse mõtteisje. Wend Dionysius, kellele toodud hirmuteade, paneb kõrwale oma ametkuue ja tahab tormata oma surnub wenna juure.

Teda peatab ukse ristiiisa: „Kuhu, Dionysius?"

„Ja, kas sa siis ei tea, et minu wend on mahalastub, — minu ainus wend?" Seepeale pruudiiisa: „Inimesed, wannutan teid, ärge laske minna teda!"

Kõik kargawad lähemale ja piirawad munga. — Wana jatkab:

„Oleme toonud tüdrukku siia — kuidas peawad meie hinged wastutama jumala ees ja meie au maailma ees, et ehitud pruut pöördub tagasi wanemate majja, ei naisena, ei lesena? Sa mõelge, et nüüd ei saa enam ühtki Sotowičit. Meie wanem maja peab surema wälja, kuna ta ise peab minema teise ilma järemlisjate. Käsi südamele, ning igauks mõelgu, kuidas ta tunneks end sarnasel juhul. Inimesed! Mina wotan pool süüst südametunnistusele ja teie wõtke teise poole omale: ei olnud määratud Sowanile kaisutada pruuti, siis riietatagu tema mungarüüsisje ja kingitagu ta jumalale. Seda munk Dionysiusst aga laulatame pruudiga. Ütlen teile: see on Jumala kõrge tahe."

Kõik pulmawõdrad: „Õigus, wanamees!" Nii tahame teha: matame surnu — ja siis algab rõõmus pulmapidu."

Ohmunud munk hüüdis: „Olete teie meelest ära! Jumala ja püha Sowan juures — kes tohib roojastada õnnistatud pead, tallata jalgadega preestri pärga? Kes puudutada mungarüüd ja minu habet peale piiskopi? Isegi piiskopp ei saa wõtta mult preestritõotuse seadusliku põhjuseta. Inimesed, jätke rahule mu, ärge tõmmake endile jumala wiha ja pattu minule!"

Wanamees aga löi ägedalt kepiga kivil ja karmus: „Meie ei tea, mis sinu raamatud õpetawad — kuid kiskiseses walime kahest pahest wäiksema. Meie ei taha jääda wanemata, et siis jumal teab, kes walitseb meie üle. Ent oleme toonud pruudi majjast, siis ei wii me teda wanemate pilteks ja häbits wallalisena tagasi. Meie ei kutsunud koftu pidustusele kaks küla selleks, et targana saata koftu. Milleks oleme siia kogunenud, mille oleme wõtnud ette, peab ka sündima jumala tahtega. Häda ei tunne seadusi. Riietu lahti oma rüüst, munk, tõmba ta seljast heaga — ehk meie sunnime sind selleks. Teie, ristiwanimad ja külalised, wiige surnub Sowan raamil kirikusse! Ja sina, munk, astu peigmeheena altari ette!"

Kõige paremad ja huwitawamad romaanid, jutud ja wesked ilmuwad

„Uudisjuttudes“

Ärge wiitwitage tellimast!

Munk kaitseb end asjatult: ta ei lastvat piiskopi loata end kunasgi elujana laulatada.

Talupojad aga hüüdsid vihaseelt: „Mis ka kõneled, kas see meeldib sulle wõi mitte — see on meie üks kama kõi. Täna oleme meie talupojad piiskopiks ja patriarhiks. Jumala loaga anname tagasi sulle sinu töotuse ja laulatame sinu enesete wastutusel sulle ja teise maailma ees. Siis tehku piiskop, mis talle meeldib. On see juba teostunud, ei saa sada piiskoppi seda teha olematuks.

Toodi furnukeha, nuteti ja maeti ta rüüs. Sõwani pulmardiwad anti mungale. Nad seebitasid munga habeme ning nuga käis käest kätte pulmawõõraste seas: igauks ajas tüki habet, et siis patt oleks jaotatud wennalikult.

Wana ristija hüüdis: „Oled ristitud Dimitariks, pärast pandi sulle nimeks Dionysius. Kui piiskop nimetas sinu ümber, ei küsinud ta meid kedagi. Nii paneme sulle jälle ristinime, mis sulle määratud jumala ees.“

Praegu tuli ka preester naabrikulast. Ta lõi risti sajakordselt ette, nähes enda ees imet — püगतud munka hiilgawais rõiwais. Kui aga talupojad oli jutustanud talle kõi ja nii tungiwalt nõudsid, ei saanud ta teisiti ja astus altari ette.

Ta küsis: „Tahad sa, Dimitar, teha oma laulatud naiseks siin seiswa neiu Milika?“

Seal wastas Dimitar: „Tahan seda, ehk küll mitte meeleldi.“ Iga wägiwald toob needuse. Toogu see õnne jumala abiga.“

Preester küsis uuesti: „Ja sina, neiu, wõtad endale abikaasaks selle sinu kaaslase Dimitari, keda näed oma paremal käel?“

Milika wastas: „Arwan, et pean, preester. Selleks on ristivanemad ja pulmawõõrad toonud mu siia, ent ma järgnen neile sunduseta, wabatahtlikuna. Kutta ainult, et olekime laulatatud enne, kui piiskop sellest kuuleb — muidu wõetaks minult ka weel see peigmees.“

— — — Nii hoolitsetid Sjubomiri talupojad oma küla dünastia koosseisu eest. Dimitaril oli hiljem kolm poega ja üks tütar. Kuni elas wana külawanem, saatis ta iga aasta kloostrisse waha, wiirukit ja õli. Kui ta suri, jättis ta selle kohustuse pühalikult oma pojale ja pojlastele.

Mali.

Inglased.

Kolm inglasi sammuwad sõnatult üle tänawa. Üks auto tormab kõrwaltänawalt ja sõidab üle ühest hobusest. Waheaeg. Kolm inglasi sammuwad sõnatult edasi. Tund hiljem:

„Mägid sa, kui auto sõitis üle hobuse?“

Waheaeg. Kolm inglasi sammuwad sõnatult edasi. Pool tundi hiljem:

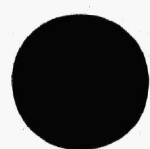
„See ei olnud hobune, see oli kass.“

Waheaeg. Kolm inglasi lähewad sõnatult edasi. Poole tunni pärast tõmbab kolmas otsaesise kortsu. „Milla! lõpetate ometi tülitsemise teineteisega?“

Iga eestlase lemmikajakiri

„ILO“

algab uut aastakäiku sümpaatse magasinliku seltskonna ajakirjana.

Nr. 1 ilmub lähemal päewil.

Seekord eriti huvitav ja hulkasid kõitev sisu. Kuulsad autorid. Sisukad artiklid erootikast, ilusaist naistest jne. Põnewad jutud, lõbusad vested. Huvitav reisukiri Indiast. ja veel —

Pildid!

Maarav romaan.

Pildid!

Lisaks **meeldiw üllatus tervele Eestile.**

Kuid sellest lähemalt edaspidi.

Hind nüüdsest peale püsival ainult **40 s.** Aasta tellimine **480 s.**

Kõigile senistele tellijatele, kes rohkem maksnud, arvatakse aeg edasi.

Rutake tellimistega!

Pärlite laew.

Joseph Montagne kriminaal-seiklus romaan.

Kusagil Waitse ookeani ükiskul jaarel, kaetud troopikataimede lopsakate kaswudega, asub „Kuldse Delfiini“ wrakk.

Katherine Whiting, „Kuldse Delfiini“, pärlite laewa omaniku tütar ja kaasomanik, peab Uus-Inglesmaa wäikeses linnas antikwaarasjade kauplust. Ta on weetnud palju unetuid ja rasteid öid — isa jaladuslik kadumine pärlitelaeiwaga ei anna talle rahu. Juhuslikult astub ta kauplusse Jim Lyman, tööta merimees, omal lõpmatutel mere-reisudel, ta on näinud pärlitelaeiwa wrakki, mille mudeli nüüd leiab ees antikwariaadis.

Jim Lymani juhtimisel jõidab Katherine Whiting lõna-meredesse, et saada teada isa saatusest ja võimalusekorral päästa ka kadunud kalliswara.

Lõpmatud põnewad seiklused maal ja merel, põimitud läbi merimehe tärkawa armastusega, wõitlused pärlite pärast — see on, mis lugejaid algusest lõpuni suudab võita, mis hinge-kinnipidades sunnib jälgima sündmustiku käiku. Andeka Ameerika kirjanik J. Montagne maalirikas jutustuswiis ei jäta külmaks ühtegi lugejat.

1 peatükk.

Juhus koputab.

Jim Lyman, hulludes sihitult Foxfieldi Põhja tänawal, sai tunda omal nahal, kuitõrt raske on teenistuse leidmine meie päewil. Nii paberikui willapabrikud, mis, kasutades odawat weejõudu, wäikesel Foxfieldi külasel olid muutunud 50000-elanikuga linnaks, olid kas sulgenud ukseid, wõi töötasid ainult pool aega märksa vähendatud töölisarwuga.

Samile näis, et kogu linn oli täidetud haletsemiswäärsete töötatöölisatega. Neid hullus kõikjal; igale poole, kus wabanees mõni teenistuskoh, figures otsekõhe nälgane inimmurd. Nende nägudel peegeldus meeleheit, ükiskuil juhtumitel see olianud ruumi tuimusele. Nad olid kaotanud usu elusse ja — endasse.

Ja siiski, Jim Lyman oli weel samal hommiikul loobunud teenistusest. Tõsi, ta waatas mainitud kohapakkumisele kui auhaawamisele, kuid hiljem ta siiski hakkas kahjatsema oma kergemeelsust. Tasukusse oli tal jäänud weel mõni ainuke dollar.

Koht oli linnast väljas, Winnesota järwe ääres, kus suurlinna rahamehed weetsid suwepuhkuse. Glu seal oli tolajal alati hoogne ja kárwirikas. Wajati meest, kes nende järgi oleks walwanud ja raha aris-tookraate oleks aidanud üle mudasest parwest. Tasuts lubati 15 dollarit kuus ja prii ülespidamine. Wiimase all mõisteti korralikku toitu, õlemadratsiga koikat naeruwäärset wäikeses paadiputkas ja tasuta paatide kasutamist.

See oleks olnud magusaks juutäieks igale töö-

tatöölisele. Seal oleks wõinud weeta nii mõnegi lõbuja hetke suurlinna neiudega, kes ilalgi ei põlga flirti „nagusate, wapraste elupäästjatega“. Kuid Jim Lyman oli merimees, oli teeninud teisenä ja esimesena ohwitserina. Ta oli suuremaid asjatundjaid merijõidu alal, kes auga oli teeninud meistermerimehe nimetuse. Ta armastas awarat merd ja waatas Winnesota järwe taolisele magedawee lombile umbes nagu haug waatab pesuwanniile.

Jim Lymanil oli juurel määräl seda, mis nimetatakse usuks enda tahtesse ja jaatuse diglusesse. Sellest kõigist andis tunnistust tema hea iseloom, tugew elujõud, hea seedimine. Nii mitugi korda oli ta weatult pääsnud hädaohtlikumast olukorrast. Oli elanud üle laewahuku Lõuna-Pacifikis, oli siis päewade wiisi nälgasena ja janusena wäikeses paadis olnud lainte mangukanniks, kuni saabus abi ja ta päästeti. Sõitis Panamani räpase laewa pardal, mida juhtisid portugallased. Kannatas nälg, sest laewnikkude mõistet toidunormist olid sama piiratud kui nende wäiksemahuline prowiansiait.

Edasi ta töötas end kuidagi põhja ja idasse, teenis tüürimehena kaubalaewal, mis peamiselt wedas juur- ja aiawilja. Teigi külaskäigu hukkunud laewa stardi wanematele ja sadamasse pöörates tagasi leidis, et tööjõust laewadel polnud puudust. Lõpuks ta sattus Foxfieldi, taskus soowituskiri ühele kaubamuretsejale. Kuid wiimasel polnud omalgi tegemist kuigi palju, nii et ta pooled päewad käis ringi sigar suus ja käed ristis seljapeal.

Üks ürgaegseid wanaõnu, mis muide, hästigi on põhjendatud, ütleb, et juhus koputab uksele ja seiklus ootab nurgataga. Selle wanaõna esimese

poole juures Jim oli lõõnud kahtlema. Ehk was-
fajel puhul ta pidi koputamise ajal alati kodunt
olema väljas. Slegi seiklused olid temast viimase
ajal jäänud eemale, kui mitte arvestada äsjaseid
väikseid üleelamusi.

Jim pööras kõrwale Põhja tänawast, läks üle
Winnetac'i jõe ja sattus tänawale, kus kõrwuti sei-
sid lõpmatu rida wanaaegseid koloniaalkauplusi.
Viimased ei annud tunnistust nende omanikkude
suurest jõukusest, kuid näisid mugawatena ja kodus-
tena. See tänaw kummaliselt mõjus Jimile.

Siis kõitis ta tähelepanu delfiin, helendam soo-
jades päiksekiirtes, suursugune delfiin, asjatundli-
kult walatud välja malmist ja kaetud ehtsate kuld-
plaatidega. Ta seisis suurel ärisilbil, millele oli
maalitud: „R. Whiting, antikwariaat.“

Algul Jim ei märganud kirja. Ta oli liialt sü-
wenenud delfiini vaatlemisse. Tuletas ju see ilm-
selt meelde merd, mida armastab nii väga. Jim
tundis delfiine, Waitse ookeani merefigu ja nende
Atlandi suguwendi, wetewaldade akrobaate. Ta
tundis ka tõelisi delfiine, doraboid, nende etteula-
tawate otsmikudega ja pikkade seljajomudega. Need
on lendkalad, kes tõmmatud pardale, muudawad
wärwi sel määral, mil määral rauged nende elujõud.

Antikwariaadi aknale oli paigutatud mitmesu-
guseid mööblid, millede wahel rippusid idamaa
waibad ja kudumistööd. Kuid kõike seda ei näinud
Jim Dymani. Ta pilk oli suunitud madalal alusel
seiswale laewamudelile. See oli koopia suurepära-
sest laewast, walmistatud haruldase kunstimaitsega.
Slegi põline mandrimees oleks taibanud kiirust ja
kergust tema korpusse hoopis joones. Oli midagi
suursugust tema purjestatud nelja masti juures,
weetlewat rooliratta ahmatlewas kujus. Sga väik-
semgi pifiaasi oli töötatud välja haruldase oskusega
ja kannatlikkusega. Kaela ja ahtrisse oli maalitud
kuldsete tähtedega:

RUBINE DELFIN

Boston.

Laewamudeli kaelafuju oli teisend silbilleidumast
delfiinist, kuigi märksa väiksem.

Sgaüks, kes armastab merd, võib jellast pilti
nähes unustada wanast mööblist koosnema taga-
põhja ja kujutada neist wahuseid lainteharju, hele-
dat horisonti, kus sünged pilwerahnud, tihtigi en-
nustawad kardetawa tormi saabumist. Kuid mitte
see polnud, mis Jim Dymani tegi tähelepanelikust.
Temale tuletas laewamudel meelde kateendi mine-
mist.

Jim nägi troopika tihnikut, pigemini ta tundis
end wiibimat troopika tihnikus — niiwõrt tugewasti
haaras teda mõttelend. Palmide ja teiste troopi-
kahiiglaste lehestik katfid peakohal sinetawa taewa.
Metfa all walitfes widewik, sammeldanud maapin-
nal oli jaha ja mõnus.

Ümberringi puutüved olid kaetud lõpsakate
wäätkaswudega, kohati nad sünnitafid lähipääsma-
tuid tihnikuid. Parajasti õitfesid orhideed, lemitades
magusuimastawat lõhna. Raks suurt liblikat, we-
ripunase- ja mustakirjud, hõljusid ringi, kui rahul-
olematud walwurid. Jim kuulis puuladwus sahis-
tawat prisket meretuult, kuulis wooluse kohinat ran-
nalt ja lainte lõsumist parwel.

Puie wahel, poolenisti kaetud roheline lehesti-
kuga, lamas randaetud laewakere. Näis kui tahaks
õhngungel oma saaki warjata selle endise omaniku
eest wõi hoida selle awastamist saagiagnete ini-
meste poolt. Laewa kaela ilustas kuldne delfiini
kuju.

Laewa mastid, arvult neli, olid murdunud.
Üks neist ulatas maapinnalt purunenud rülinguni
ja oma tiheda nõõristikuga ta tähendas Jimile sama,
mis rebel.

Endale märkamatuult Jim lähines waateaknale.
Weel ilka wiibides õhngungis nägi ta üht Jim Dymani,
kes tegi teed läbi tihniku, et lähemast waadelda
õhngungise randunud laewa. Pordi all ta leidis
laewa nime: „Kuldne Delfiin“ ja selle all —
Boston.

Jim Dymani nägi end ronimat üles murdunud
mastist mööda. Fõudes defile ta lastus alla kaju-
tisse.

Samal hetkel katkestati ta mõttelendu. Keegi
awas seestpoolt akna. Walged käed lüftasid kõr-
wale eesriide. Nähtawale ilmus kahwatu, hülga-
wate silmadega neiu nägu. Ta pilk oli pöördud
Jimile; wõis kergesti saada aru, et ta märkas
üllatust, mis ilmus Jimi unistawasse waa-
tesse. Õrn naeratus ilmus neiu punastele huul-
tele, kuid jelles polnud pilget, pigemini sõbralikkust.

Wirrastus oli hääbunud. Jim, süüdistades
end hetkelises unustamises, uskus, et ta pidi tun-
duma naeruwäärjena, narrina. (Särgneb.)

Järgmises numbris

põnewaid nowelle, kriminaaljutustusi, wõlla-
nalkataid mesteid ja romaanide järgi, mis
muutuwad järjest huvitawamaks.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja: J. Järw.